

ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನ ತತ್ವ ಡಾ. ಪ್ರಕಾಶ. ಎನ್. ನರಗುಂದ*

*ಕನ್ನಡ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಧಾಪಕರು, ಎಂಜಿಪಿಸಿ ಪದವಿ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳ.

ಸಾರಾಂಶ: (Abstract)

ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದ ಮಹಾನ್ ಮಾನವತವಾದಿ ಆರ್ಥಿಕತಜ್ಞ, ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ, ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆದ ಪ್ರಮಾಣಿಕ ನಿಜಶರಣರಾದ ಜಗಜ್ಯೋತಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಕಾಯಕ-ದಾಸೋಹ-ಪ್ರಸಾದದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಈ ನಾಡಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿ ದೇವ ಮಾನವರಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಮಂದೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಜೀವನ ತತ್ವವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯಪದಗಳು (Keywords): ವಚನಗಳು, ಬಸವಣ್ಣ, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಮಾದರಿ, ಕಾಯಕ, ಕೈಲಾಸ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಬಸವಣ್ಣನವರು ನಾಡು ಕಂಡ ಅಪ್ರತಿಮ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕರು. ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಿದ ಮಹಾನ್ ಮಾನವತವಾದಿ. ಮಾದರಸ ಹಾಗೂ ಮಾದಲಾಂಚಿಕೆಯರು ಬಾಗೇವಾಡಿ ಅಗ್ರಹಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂಗಮೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿದ್ದ ನಂದಿ (ವೃಷಭ) ವ್ರತಮಾಡಿ ವೃಷಭ ನೊಂಪಿ ಅಂದರೆ ನಂದಿ ವ್ರತ ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಜನಿಸಿದ ಗಂಡು ಮಗುವಿಗೆ 'ಬಸವ' ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದರು. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತಾಂಡವವಾಡುತ್ತಿರುವ ಮೇಲು, ಕೀಳು, ಸ್ಪಷ್ಟ, ಅಸ್ಪಷ್ಟ, ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯ, ಮಾಟ-ಮಂತ್ರ, ತಂತ್ರ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಅರಿತು ತನ್ನ ಅಕ್ಕನಾದ ಅಕ್ಕ ನಾಗಮ್ಮಳ ಜೊತೆ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಂಟು ವರ್ಷದ ಬಾಲಕನಾಗಿದ್ದಾಗ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಉಪನಯನ ಸಂಸ್ಕಾರ ವಿರೋಧಿಸಿದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು ಪುರೋಹಿತರ ವಿರುದ್ಧ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಿದವರು. ಬಸವಣ್ಣನವರನ್ನು ಅನೇಕರು ಹೀಯಾಳಿಸಿದರೂ ತಮ್ಮ ಸಾತ್ವಿಕ ಗುಣದಿಂದ ಬಲಿಷ್ಠ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು.

ಆರು ಮುನಿದು, ನಮ್ಮನೇನ ಮಾಡುವರು?

ಊರು ಮುನಿದು ನಮ್ಮನೆಂತ ಮಾಡುವರು?

ನಮ್ಮ ಕುನ್ನಿಗೆ ಕೂಸ ಕೊಡಬೇಡ

ನಮ್ಮ ಸೊಣಗಂಗೆ ತಳಿಗೆಯಲ್ಲಿಕಬೇಡ

Please cite this article as: ಪ್ರಕಾಶ ಎನ್ ನರಗುಂದ. (2022). ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನತತ್ವ. ಪ್ರತಿಬಿಂಬ: ಮಲ್ಟಿಡಿಸಿಪ್ಲಿನರಿ ಕನ್ನಡ ರಿಸರ್ಚ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಐಐಎಂಆರ್‌ಡಿ, 3(6). ಪು.ಸಂ. 61-66.

ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಮೋಹವನ ಶ್ವಾನ ಕಚ್ಚಬಲ್ಲದೇ?

ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕರ ನಮಗೇನಯ್ಯ?

ಬಸವಣ್ಣನವರ ಸರಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅವರ ಜೀವನದ ಶೈಲಿಗಳು ಜನರ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಕಾರಣವಾದವು. ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಗಿಂತ ಬಡತನವನ್ನು ಇಷ್ಟ ಪಡುವಂತವರು. ಬಿಜ್ಜಳ ಮಾಹಾರಾಜರು ಬಸವಣ್ಣನವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೋಶಗಾರದಲ್ಲಿ 'ಕರಣಿಕ' ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ 'ಸತ್ಯ ಶುದ್ಧ ಕಾಯಕ' ಮೆಚ್ಚಿದವರು. ಅಪಾರವಾದ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಹೊಂದಿದ ಬಸವಣ್ಣನವರು ವಿಚಿತ್ರ ಲಿಪಿ ತಾಮ್ರ ಶಾಸನವನ್ನು ಓದಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪಾರವಾದ ಸಂಪತ್ತು ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ತಾಮ್ರ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ 'ಚಾಲುಕ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಟನ ಮಹಾಸಿಂಹಾಸನದ ಕೆಳಗಡೆ ನೆಲಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾದ ಚಿನ್ನ-ವಜ್ರ-ವೈಡೂರ್ಯಗಳನ್ನು ತುಂಬಿದ ಒಂಬತ್ತು ಕೊಪ್ಪರೆಗಳನ್ನು ಆಪತ್ ಧನವೆಂದು ಕಾಯ್ದಿಡಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ದುಷ್ಟಾಲ ಉಂಟಾದಾಗ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ತೊಂದರೆಯಾದಾಗ, ಪ್ರಜೆಗಳ ಕಷ್ಟ-ಬವಣೆ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಲು ಅದನ್ನು ಹೊರ ತೆಗೆದು ಬಳಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಎಂಬ ಗುಪ್ತ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಓದಿ ಎಲ್ಲರ ಮನದಾಳದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದರು.

ಬಸವಣ್ಣನವರು ಈ ತಾಮ್ರ ಶಾಸನವನ್ನು ಓದಿದ ನಂತರ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕಂಡ ಅರಸ ಬಸವಣ್ಣನವರನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದರು. ರಾಜ್ಯದ ಹಣಕಾಸಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಮಹತ್ವ ಅರಿತ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಕಾಯಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು. ಅನ್ನ, ಅರಿವೆ, ಆಶ್ರಯ, ಜೌಷಧ ಇವು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ ಎಂದು 'ಕಾಯಕ ಭಾಗ್ಯ' ಎಂಬ ಹೊಸ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಜಾರಿ ಗೊಳಿಸಿದರು. ಕಮ್ಮಾರಿಕೆ, ಕೈರಿಕ, ನೂಲು ಹೊಸೆಯುವ, ಮಡಿವಾಳ, ಕುಂಬಾರಿಕೆ, ಬಣಗಾರಿಕೆ, ಬಡಿಗಿ, ಚಮ್ಮಾರಿಕೆ, ನೇಯ್ಗೆಗಾರಿಕೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಶ್ರಮಿಸಿ ಅವರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯದಾತರಾದರು. ಈ ರೀತಿಯ ಕಾರ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಪ್ರಗತಿಯ ಹಂತಕ್ಕೆ ತಲುಪಿತು. ಕಾಯಕದ ಮಹತ್ವ ಅರಿತ ಜನರು ಸ್ವಾಭಿಮಾನದಿಂದ ದುಡಿದು ಸಮೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿ ನೆಮ್ಮದಿಯ ಬದುಕನ್ನು ಕಳೆದರು. ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ನೀಡುವವರುಂಟು ಬೇಡುವವರಿಲ್ಲ ಎಂಬರ್ಥಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಜಾತಿಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತವಾದ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಶಿವಶರಣರ ಪಡೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದರು. 'ಅನುಭವ ಮಂಟಪ' ನಿರ್ಮಿಸಿ ಶಿವಶರಣರಿಂದ ನಿತ್ಯ 'ಚಿಂತನ-ಮಂಥನ ಮಾಡಿದವರು. ಕೆಳಜಾತಿ ಮೇಲುಜಾತಿಯನ್ನದೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾನ ಗೌರವ ಕೊಟ್ಟರು. ಕುಂಬಾರ ಗುಂಡಯ್ಯ, ಹೂಗಾರ ಮಾದಣ್ಣ, ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ, ಡೋಹರ ಕಕ್ಕಯ್ಯ, ಸಮಗಾರ ಹರಳಯ್ಯ, ಮೋಳಿಗೆ ಮಾರಯ್ಯ, ಶಂಕರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ, ನುಲಿ ಚಂದಯ್ಯ, ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ, ಅಜಗಣ್ಣ, ಅಮಗಿ ದೇವಯ್ಯ, ಅಯ್ಯಕ್ಕಿ ಮಾರಯ್ಯ, ಅರಿವಿನ ಮಾರಿತಂದೆ, ಉರಿಲಿಂಗದೇವ, ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿ, ಎಲಿಗಾರ ಕಾಮಣ್ಣ, ಒಕ್ಕಲಿಗ ಮುದ್ದಣ್ಣ, ಕಿನ್ನರಿ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ, ಗಜೇಶ ಮಸಣಯ್ಯ, ಗಾಣದ ಕನ್ನಪ್ಪ, ಕಕ್ಕೆಯ ಮಾರಯ್ಯ, ತರುಗಾಹಿ ರಾಮಣ್ಣ, ನಗೆಮಾರಿ ತಂದೆ, ಬಾಚಿಕಾಯಕದ ಬಸವಪ್ಪ, ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಿದೇವ, ಹಾವಿನಾಳ ಕಲ್ಲಯ್ಯ, ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಮಾರಯ್ಯ, ಮುಂತಾದ ಶಿವಶರಣರ ಜೊತೆಗೆ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಅಮುಗೆ ರಾಯಮ್ಮ, ನೀಲಾಂಬಿಕೆ ರಾಚಪ್ಪ, ಕಾಮಮ್ಮ ಕೇತಲದೇವಿ, ಗಂಗಮ್ಮ, ಗೊಗ್ಗವೆ, ವೀರಮ್ಮ, ದುಗ್ಗಲೆ, ಸತ್ಯಕ್ಕಾ, ಸಂಕವ್ವೆ, ಲಿಂಗಮ್ಮ ಮುಂತಾದ

ಶಿವಶರಣೆಯರನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿತ್ಯ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಲಿಂಗಾಯತ ಧರ್ಮದ ಉದಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾದರು. ಗುರು, ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮ, ಪಾದೋದಕ, ಪ್ರಸಾದ, ವಿಭೂತಿ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ, ಲಿಂಗಾಚಾರ, ಸದಾಚಾರ, ಶಿವಾಚಾರ, ಗಣಾಚಾರ ಭೃತ್ಯಾಚಾರಾ, ಭಕ್ತ, ಮಹೇಶ, ಪ್ರಸಾದಿ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ ಶರಣ, ಐಕ್ಯ, ಲಿಂಗಾಂಗಯೋಗ ಹೀಗೆ ಲಿಂಗಾಯತ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅಷ್ಟವರಣ, ಪಂಚಾಚಾರಗಳು, ಷಟ್ಸ್ಥಲಗಳು, ಯೋಗ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿದರು.

ಧರ್ಮದ ಮೂಲ ತತ್ವ ಅರಿತು, ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಮೂಢನಂಬಿಕೆ, ಜಾತಿ ಭೇದ, ಲಿಂಗಭೇದ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಮುಂತಾದ ಅನಿಷ್ಟತೆಗಳನ್ನು ಹೊಗಲಾಡಿಸಿದವರು. ಕಾಯಕ, ಪ್ರಸಾದ, ದಾಸೋಹ ಪದಗಳ ಮಹತ್ವ ತಿಳಿಸಿದರು.

ದಯವಿಲ್ಲದ ಧರ್ಮವದೇವುದಯ್ಯ?

ದಯವೇ ಬೇಕು ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲರಲ್ಲಿ

ದಯವೇ ಧರ್ಮದ ಮೂಲಗಳೆಲ್ಲರಲ್ಲಿ

ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯನಂತಲ್ಲದೊಲ್ಲನಯ್ಯ

ಹೋಮದ ನೆವದಲ್ಲಿ ಹೋತನ ಕೊಂದು, ತಿಂದು ಅನಾಮಿಕರೊಡನೆ ಆಡಿ ಗೆಲುವುದೇನು? ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿ ಮುಗ್ಧ ಜನರನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಿದರು.

ಬಸವಣ್ಣನವರು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಆಗಾಧವಾದುದು ದಲಿತ ಶಿವಶರಣ ಸಂಬೋಳಿ ನಾಗಿದೇವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅವರ ಕುಟುಂಬದವರಿಗೆ ಶಿವ ದೀಕ್ಷೆಯನಿತ್ತು ಬಂದರು. ಅವರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಅರಿತು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿಗಳು ಬಿಜ್ಜಳ ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮ ನಾಶವಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ದೂರು ನೀಡಿದರು.

ಹೊಲೆಯೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿ ಕುಲವನರಸುವೆ ಎಲವೋ

ಮಾತಂಗಿಯ ಮಗ ನೀನು!

ಸತ್ತುದನೆಳೆವನ ಅದೆತ್ತಣ ಹೊಲೆಯ?

ಹೊತ್ತು ತಂದು ನೀವು ಕೊಲುವಿರಿ

ಶಾಸ್ತ್ರವೆಂಬುದು ಹೋತಿಗೆ ಮಾರಿ

ವೇದವೆಂಬುದು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯದು

ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರು

ಕರ್ಮವಿರಹಿತರು ಶರಣ ಸನ್ನಿಹಿತರು

ಅನುಪಮ ಚಾರಿತ್ರ್ಯರು

ಅವರಿಗೆ ತೋರಲು ಪ್ರತಿಯಿಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದರು.

ಬಸವಣ್ಣನವರ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಹೇಳಲೇಬೇಕು. ಪ್ರಧಾನಿಯಾದ ಬಸವಣ್ಣನವರ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾದ ಸಂಪತ್ತು ದೊರೆಯಬಹುದೆಂದು ಕಳ್ಳನು, ಶರಣ ವೇಷಧಾರಿಯಾಗಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಮಲಗಿದ ಕೋಣೆಗೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಪಕ್ಕದ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ನೀಲಾಂಬಿಕೆ ಮಲಗಿದ್ದಾಳೆ, ದೀಪದ ಮಂದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಕೊರಳಲ್ಲಿದ್ದ ಚಿನ್ನದಾಭರಣಗಳು, ಕಿವಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ವಜ್ರದ ಹರಳಿನ ಬೆಂಡೋಲೆ ಧಳಧಳಿಸಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಅದನ್ನು ಕಂಡ ಕಳ್ಳ ಕಿವಿಯ ಬೆಂಡೋಲೆ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಆಗ ನೀಲಾಂಬಿಕಾ ತಾಯಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗಿ ಕಳ್ಳ ಕಳ್ಳ ಎಂದು ಕೊಗಿದಳು ಭಟರು ಕಳ್ಳನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಸವಣ್ಣನವರ ಮುಂದೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದಾಗ ಆತನ ಶರಣ ವೇಷವನ್ನು ಕಂಡು ಪತ್ನಿ ನೀಲಾಂಬಿಕೆಗೆ,

*ಒಡನಿರ್ದ ಸತಿಯೆಂದು ನಚ್ಚಿದನಯ್ಯ
ಕೈವಿಡಿದ ಸಜ್ಜನೆಯೆಂದು ನೆಂಬಿದನಯ್ಯ
ಅಯ್ಯೊ ನಮ್ಮಯ್ಯನ ಕೈ ನೊಂದಿತ್ತು
ತೆಗೆದುಕೊಡು ಎಲೆ ನೀಲಾ ಬೆಂಡೋಲೆ ಕಿತ್ತಿ
ಕಳ್ಳನ ಮನೆಗೊಬ್ಬ ಬಲುಗಳ ಬಂದಡೆ
ಕೊಡಲಸಂಗಮದೇವನಲ್ಲದೆ ಮುತ್ತಾರೂ ಅಲ್ಲಾ*

ಬಸವಣ್ಣನವರ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ನೀಲಾಂಬಿಕೆಯು ಬೆಂಡೋಲೆಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಕಳ್ಳನ ಕೈಗೆ ಕೊಡುವಾಗ, ನಾನು ನಿಜವಾದ ಕಳ್ಳ, ಶರಣನಲ್ಲ ಎಂದು ಕಳ್ಳ ಹೇಳಿದರೂ ಬಸವಣ್ಣ ಆತನನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು 'ನೀನು ಕಳ್ಳನಲ್ಲ, ನೀನು ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಸಿದ ದೇವರು' ಎಂದಾಗ ಕಳ್ಳನ ಮನಸ್ಸು ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಿ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಕಾಯಕ ಮಾಡಿ ಬದುಕಿದನು.

ಬಸವಣ್ಣನವರ ಅಂತಃಕರಣದ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಆಕಳುಗಳಿದ್ದವು. ಅವುಗಳ ಲಾಲನೆ ಪೋಷಣೆಯನ್ನು ತರುಗಾಹಿ ರಾಮಣ್ಣನವರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಸವಣ್ಣನ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಪಡಿಸುವ ಕೊಂಡೆ ಮುಂಚಣ್ಣಾಡಿಗಳು ಕಳ್ಳರಿಗೆ ಜಂಗಮ ವೇಷ ತೊಡಿಸಿ, ಆಕಳುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ದರು. ನಂತರ ತುರುಗಾಹಿ ರಾಮಣ್ಣನವರು ಹಾಗೂ ಸ್ನೇಹಿತರು ಬಂದು ಶರಣ-ಸಂಕುಳಕ್ಕೆ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿದರು. ಆಗ ಬಸವಣ್ಣನವರ ನುಡಿ.

*ಆಕಳ ಕಳ್ಳರು ಕೊಂಡೊಯ್ದರೆನ್ನದಿರಿಂ ಭೋ
ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮ!
ಬೊಬ್ಬಡದಿರಿಂ ಭೋ ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮ!
ಅಲ್ಲಿ ಎಂಬಡೆ ಸಂಗ ಇಲ್ಲಿ ಎಂಬಡೆ ಸಂಗ
ಕೊಡಲಸಂಗಮದೇವ ಏಕೋಭಾವ.*

ಶರಣ ಜಂಗಮರಿಗೆ ಅವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಾಲಿನ ಕೊರತೆ ಇದ್ದಿರಬಹುದೇನೋ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಒಯ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ಆಕಳ ಜೊತೆ ಈ ಕರುಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ ಎಂದು ನುಡಿದರು ಅದೆ ರೀತಿ ಕರುಗಳನ್ನು

ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕಳ್ಳರ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಒಪ್ಪಿಸಿದಾಗ ಕಳ್ಳರಿಗೆ ಅರಿವು ಬಂದು ಕ್ಷಮೆಯಾಚಿಸಿದ ಪ್ರಸಂಗ ಮರೆಯದು.

ಶರಣರಾದ ಹರಳಯ್ಯ ಕಲ್ಯಾಣಮ್ಮರ ಚಮ್ಮಾವುಗೆ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಬಹುದು ಈ ದಂಪತಿಗಳು ನಿತ್ಯ ಚಮ್ಮಾವುಗೆ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿ ಸತ್ಯ ಶುದ್ಧ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಹರಳಯ್ಯ ಶರಣರಿಗೆ ಬಸವಣ್ಣನವರ ದರ್ಶನವಾದಾಗ 'ಶರಣ ಬಸವ ಗುರುವೆ' ಎಂದು ನಮಿಸಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಾಗಿ ಶರಣು ಶರಣಾರ್ಥಿ ಶರಣ ಹರಳಯ್ಯನವರೆ ಎಂದು ಕೈಚೋಡಿಸಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು ಬಸವಣ್ಣ. ನಂತರ ಹರಳಯ್ಯನವರು ನಾನು ಶರಣು ಎಂಬ ಒಂದು ನುಡಿಗೆ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಎರಡು ನುಡಿ ಹೇಳಿದರು. ಈ ಹೆಚ್ಚಿನ ಎರಡು ನುಡಿಯ ಭಾರ ಹೇಗೆ ಇಳಿಸಲಿ ಎಂದು ಮನದಲಿ ನೆನೆದು ತನ್ನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ಕಲ್ಯಾಣಮ್ಮನವರಿಗೆ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿದರು. ಆಗ ಶರಣೆ ಕಲ್ಯಾಣಮ್ಮನವರು.

**ಮಡದಿ ಕಲ್ಯಾಣಮ್ಮ ತೊಡಕು ಬಿಡಿಸಿದಳಾಕೆ
ಗಡನೊಂದು ಜೋಡು ಕೆರ ಮಾಡಿ ಬಸವರಿಗೆ
ಒಡೆಯಾ ಮಚ್ಚೆಂದು ಅರ್ಪಿಸಿರಿ**

ಆದರ್ಶ ಬದುಕು ಕಳೆದ ಶರಣ ದಂಪತಿಗಳು ತಮ್ಮ ತೊಡೆಗಳ ಚರ್ಮ ಸುಲಿದು ಬಸವಾ, ಬಸವಾ ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತ ಸುಂದರವಾದ ಚಮ್ಮಾವುಗೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಬಸವಣ್ಣನವರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಲು ಬಂದರು. ಬಸವಣ್ಣನವರು ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ಈ ಶರಣ ದಂಪತಿಗಳ ಮುಗ್ಧ ಕಾಯಕವನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯರಾಗಿ.

**ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಚಮ್ಮಾವುಗೆಗೆ
ಪೃಥ್ವಿ ಸಮಬಾರದು, ಸರಿಯಲ್ಲ ನೋಡಾ
ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ
ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಚಮ್ಮಾವುಗೆಗೆ**

ಬಸವಣ್ಣನವರು ಆ ಚಮ್ಮಾವುಗೆಗಳನ್ನು ಬಳಸದೇ ತಮ್ಮ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುಣಿದು, ಇವು ಕೂಡಲಸಂಗಮ ದೇವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿತವಾಗಲೆಂದು ನುಡಿದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಶರಣರ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದರು. ಮಧುವರಸ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಒತ್ತಾಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆ ಚಮ್ಮಾವುಗೆಗಳನ್ನು ಕಾಲಿಗೆ ಹಾಕಿದಾಗ 'ಉರಿ ಉರಿ' ಎಂದು ಚೀರಾಡಿದ್ದನ್ನು ನಾವು ಸ್ಮರಿಸಬಹುದು.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಬಸವಣ್ಣನವರು ಮಹಾಮಾನವತಾವಾದಿಯಾಗಿ, ತತ್ವ ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ, ಭಂಡಾರದ ಋಣಿಯಾಗಿ, ವಿಶ್ವಗುರುವಾಗಿ, ಜಗಜ್ಯೋತಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರ ಮನೆ ಮನಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿಹರು. ಬಸವ ರಾಜ್ಯದ ಸಿರಿಯು, ಬಸವ ಬಡವರ ನಿಧಿಯು ಎಂದು ಜನಪದ ಕವಿಯೊಬ್ಬ ಮನತುಂಬಿ ಹಾಡಿದ್ದನ್ನು ಸ್ಮರಣೆ ಮಡಬಹುದು.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಕಲಬುರ್ಗಿ ಎಂ. ಎಂ. (2007). ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನ ಸಂಪುಟ. 13 ವಚನ ಪಿತಾಮಹ ಡಾ|| ಫ.ಗು.ಹಳಕಟ್ಟಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ, ವಿಜಯಪುರ.
- ಕಲಬುರ್ಗಿ ಎಂ. ಎಂ. (2007). ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನ ಸಂಪುಟ. 1 ವಚನ ಪಿತಾಮಹ ಡಾ|| ಫ.ಗು.ಹಳಕಟ್ಟಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ, ವಿಜಯಪುರ.
- ಸಿದ್ದಣ್ಣ ಲಂಗೋಟಿ. (2016). ವಿಶ್ವಗುರು ಬಸವಣ್ಣನವರು. ವಚನ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಅನುಭವ ಮಂಟಪ, ಬಸವ ಕಲ್ಯಾಣ, ಬೀದರ್.
- ಸಿದ್ದಯ್ಯ ಪುರಾಣಿಕ. (2010). ಬಸವಣ್ಣನವರ ಜೀವನ ಸಂದೇಶ. ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.